

INNKALLING, RÅDMANNNSFORUM – 17.03.2010

Saksbehandler: Jon Hoem

Referanse: 10/12604-4

Dato 12. mars 2010

Sted: Rådhuset i Trondheim, Storsalen

Tidsrom: 1700 - 2000

Innkalt: Kjell Fosse, Kristian Rolstad, Snorre Glørstad, Morten Wolden, Johnny Nilsen, Roy Jevard, Kathrine Lereggen, Ove Snuruås, Grethe Metliaas, Oddbjørn Ressem, Erlend Myking, Milian Myrænet, Karsten Reitan

Kopi Jon Hoem, Sigmund Knutsen, Birger Elvestad, Gunnel Fottland, Hilde Christin Larssen

10/10 **Referat fra møte 25.01.10**

Sak: Ønsker synspunkt på hvorvidt innkallinger og referat legges ut på internett.

11/10 **Møtedatoer rådmannsforum 2. halvår 2010.**

Sak: Det ble registrert kollisjoner med Værnesregionen for møtene i høst. Forslag til møteplan i vedlegg, dette er en kabal også i forhold til AU-møtene. Vi bør klare å unngå bare kveldsmøter!

Vedlegg 1: Forslag til endret møteplan Trondheimsregionen 2010.

Forslag til vedtak:

xxx

12/10 **Tjenestesamarbeid**

Sak: *Vedtak i RF 25.01.2010: Før en går videre med et samordnet arbeid om dette tema med utgangspunkt i samhandlingsreformen, avklarer alle kommunene i hvilken retning de vil søke samarbeid til møtet i rådmannsforum 23.3.*

Melhus kommune har innkalt kommunestyrerepresentantene i Klæbu, Skaun Trondheim, Malvik, Midtre Gauldal og Melhus til felles informasjonsmøte om samhandlingsreformen 23.03.2010, hvor St Olav og fylkesmannen deltar. Det er tilsvarende møter også for kommunene i Orkdalsregionen og Værnesregionen.

På denne bakgrunn anses det lite hensiktsmessig å realitetsbehandle saken i dette rådmannsforumet.

Forslag til vedtak:

Videre oppfølging med et samordnet arbeid om dette tema, med utgangspunkt i samhandlingsreformen, følges opp i rådmannsforum når kommunene har gjort nærmere avklaringer etter det tillyste informasjonsmøtet.

13/10 **Internasjonalisering**

Sak: Trondheimsregionen vedtok i møte 11.12.2009: Det legges opp til gjennomgang av internasjonale strategier og prosjekt i kommunene i et senere møte i Trondheimsregionen. Det ønskes en innrapportering av aktuelle presentasjonstema fra kommunene i møtet.

14/10 **Sak for behandling av regional strategisk næringsplan i kommunene.**

Sak: Vedlagt følger utkast til saksfremlegg for behandling i kommunene. Det er avholdt møte i arbeidsgruppa og med NiT og saksutredningen er samordnet mot organisasjonsgruppa. Forslag til

stillingsutlysning av prosjektleder for videreføring av regional strategisk næringsplan vil bli framlagt i møtet.

Saksutkastet er også sendt arbeidsgruppe og kontaktpersoner som er oppnevnt. Eventuelle kommentarer vil bli framlagt i møtet.

Vedlegg 2: Utkast saksfremlegg

Forslag til vedtak:

Vedlagt saksfremlegg legges fram for behandling i kommunene med sikte på kommunal behandling i april.

Stilling utlyses i henhold til forslag.

15/10 Sak for behandling av IKAP i kommunene

Sak: Vedlagt følger utkast til saksfremlegg for behandling i kommunene.

Planforslaget skal parallelt legges ut til høring og offentlig ettersyn, Trondheimsregionen er styre og bør vedta utleggingen. Høringen skal være minimum 6 uker, det betyr at en utsending etter møtet 16.04. vil være tidskritisk i forhold til sluttbehandling i møte i Trondheimsregionen 11.06.2010. Det foreslås å sende ut til høring nå med forbehold.

Vedlegg 3: Utkast sak om IKAP

Forslag til vedtak:

Vedlagt saksfremlegg legges fram for behandling i kommunene med sikte på kommunal behandling i april.

Planforslag 1.-utkast sendes ut til høring umiddelbart, med forbehold om Trondheimsregionens behandling 16.04.2010.

16/10 Økonomi: Avklaring av langsiktighet og kommunale andeler etter at Rissa og Leksvik tiltrådte.

Sak: I forbindelse med klargjøring av økonomiske rammer for 2010 har alle kommunene avklart finansiering i henhold til fordelingsnøkkel. Det er imidlertid ikke uttrykt eksplisitt fra alle kommuner hvorvidt dette er lagt til grunn for 4-årsperioden i økonomiplanen. Det bes om en avklaring av dette, herunder at Trondheimsregionen kan disponere ressurser i forhold til en større langsiktighet. Dette krever at den kommunale andelen ligger inne i økonomiplanene og i tillegg at det etableres en avtalemessig forpliktelse om langsiktighet.

Økonomiske rammer for utviklingsplan 2010 for Trondheimsregionen ble behandlet i kommunene før Rissa og Leksvik tiltrådte som medlemmer. De kommunale tilskuddene ble da beregnet med utgangspunkt i at Trondheim kommune bidro med 2 mill kr og de sju øvrige etter en fordelingsnøkkel med tilsvarende 2 mill kr. Når det nå er ytterligere to kommuner som skal bidra, vil det være ulike mulige modeller for andelene fra kommunene. Alternativ A er å opprettholde delingen med 2 mill kr fra Trondheim kommune og 2 mill kr fra de ni øvrige med samme fordelingsnøkkel. Alt B at alle kommuner bidrar som tilordnet i sine årsbudsjett, dvs. at Rissa og Leksvik kommer i tillegg til de 4 mill som allerede er avklart. En tredje modell (C) er at Trondheim kommune øker sin andel tilsvarende slik at 50/50 foredelingen opprettholdes.

Forslag til vedtak er basert på at 2010 er et år hvor vi ikke har full igangsetting av økt aktivitet hele året.

Vedlegg 4: Ulike fordelingsmodeller

Forslag til vedtak:

Modell A legges til grunn for 2010. Kommunenes tilskudd innbetales til vertskommunen i to rater med forfall i april og oktober.

Det må etableres langsiktige avtalemessig finansieringsrammer.

17/10 **Organisasjonsutvikling**

Sak: Det er avholdt møte i arbeidsgruppa for operasjonalisering av organisasjonen, som slutter seg til opplegg for tilsetting i tilknytning til strategisk næringsplan. Videre at det må tilrettelegges ressurser spesielt i forhold til IKAP og forhold til kommunikasjon. Det var enighet om at aktivt kommunikasjonsarbeid (ikke bare informasjon) i forhold til forankring av Trondheimsregionens virksomhet blir hovedoppgaven i kommunikasjonsarbeidet, også å kommunisere ut samarbeidet og hensikten i IKAP og næringsplanen. Både for videreføring av IKAP og for kommunikasjon vil det være aktuelt å starte med kortvarige engasjement. Vedlagt følger en meget enkel budsjettskisse, utarbeidet med primært utgangspunkt å danne et foreløpig grunnlag for å gå videre med disse disposisjonene.

Vedlegg 5: Foreløpig budsjettskisse 2010.

Forslag til vedtak:

Daglig leder følger opp med å etablere kapasitet i forhold til kommunikasjon og videreføring av IKAP så snart som mulig.

18/10 **Eventuelt**

Kristian Rolstad
leder rådmannsforum

Jon Hoem
daglig leder

Endringer angitt med utguling

Høstmøtene i RF kolliderer med Værnesregionen

MØTEPLAN 1. halvår 2010

Avholdte møter med blå skrift

Endrede møtedatoer angitt med utguling

Ordførermøte/ekstra møte **Trondheimsregionen** torsdag 07.01.10 kl 1200-1600

Rådmannsforum onsdag 26.01.10 kl 1300-1600 (For å få møtet etter SNP-oppsummering 22.10)

Politisk arbeidsutvalg torsdag 04.02.09 kl 1300-1430

Felles formannskapsmøte fredag 05.03.10 kl 0900-1500

Rådmannsforum onsdag 17.03 kl 1700-2000 (Før påskeuka 26.03-05.04)

Politisk arbeidsutvalg tirsdag 06.04.10 kl 1000-1200 (Utsending innkalling 09.04)

Trondheimsregionen fredag 16.04.10 kl 0900-1500

Rådmannsforum onsdag 19.05.10 kl 1300-1600, ev 1700-2000

Politisk arbeidsutvalg fredag 28.05.10 kl 1100-1400

Trondheimsregionen fredag 11.06.10 kl 0900-1500

Rådmannsforum tirsdag 31.08.10 kl 1300-1600

Politisk arbeidsutvalg mandag 06.09 kl 1200-1330 (ikke avklart)

Trondheimsregionen fredag 17.09.10 kl 0900-1500

Rådmannsforum tirsdag 05.10.10 kl 1300-1600 NB: Er dette høstferieuke? (Ev flytte til uka foran?)

Politisk arbeidsutvalg onsdag 13.10.10 kl 1400-1530 (ikke avklart)

Trondheimsregionen fredag 29.10.10 kl 0900-1500

Rådmannsforum tirsdag 16.11.10 kl 1300-1600

Politisk arbeidsutvalg onsdag 24.11.10 kl 1400-1530 (ikke avklart)

Trondheimsregionen fredag 10.12.10 kl 0900-1500

SAKSFREMLEGG FOR POLITISK BEHANDLING AV REGIONAL STRATEGISK NÆRINGSPLAN FOR TRONDHEIMSREGIONEN I KOMMUNENE

Forslag til vedtak:

1. *XXXX kommune anser forslag til strategisk næringsplan som et viktig verktøy for å styrke regionens fellesskap og å skape gode samfunn og meningsfylt næringsliv.*
2. *Delmål og tilhørende strategier legges til grunn for å konkretisere handlingsplaner og tiltak.*
3. *Det ansettes en prosjektdriver i Trondheimsregionen og etableres et næringsråd som beskrevet. Rådmannsforum får fullmakt på vegne av Trondheimsregionen til å avklare nærmere roller/nivå og praktisk organisering og iverksetting av dette. Trondheimsregionen oppnevner selv sine deltakere i et næringsråd.*
4. *Dersom det kommer supplerende tillegg eller endringer til dette vedtaksforslaget fra noen av kommune, gis formannskapet myndighet til å avklare konsensusvedtak før Trondheimsregionens møte 11. juni 2010.*
5. *Strategisk næringsplan for Trondheimsregionen ferdigstilles som dokument i samsvar med de momenter som framgår av saksframlegget og med eventuelle andre tillegg/endringer etter at politisk behandling er fullført.*

Saksopplysninger

Bakgrunn

For første gang har kommunene i Trondheimsregionen gått sammen om å utarbeide en regional strategisk næringsplan for regionen. De 11 kommunene som står sammen som eiere av prosjektarbeidet er Stjørdal, Malvik, Trondheim, Klæbu, Melhus, Skaun, Orkdal, Midtre Gauldal, Rissa, Leksvik og Selbu. Trondheim kommune har hatt prosjektførende rolle i arbeidet.

Bakgrunnen for dette samarbeidet er at kommunene i Trondheimsregionen fremstår som et samlet arbeids- bolig- og servicemarked. Pendlerfrekvensen er høy og næringslivets utfordringer sammenfallende. Kommunene som deltar i samarbeidet innbefatter alle kommuner som har over 10 % pendling inn til Trondheim, og det er betydelig og økende pendling motsatt veg. Kommunenes ”selvangivelser” (gitt av ordfører/rådmann i arbeidet med planen), viser at kommunene har komplementære utgangspunkt for næringsutvikling som innebærer et klart økt felles konkurransefortrinn dersom en står sammen. Trondheimsregionen har fastsatt følgende hensikt for sitt totale samarbeid, og dette omfatter ikke minst næringsutvikling:

Styrke Trondheimsregionens utvikling i en nasjonal og internasjonal konkurransesituasjon, slik at regionen i fremtiden hevder seg i toppen innen forskning, utdanning, næringsliv og kultur, og tjenester til befolkningen.

Den økende konkurranse mellom storbyregionene tilsier at Trondheimsregionen må arbeide systematisk for å opprettholde og utvikle de fortrinn som byen og regionen har i dag.

Formannskapet i Trondheim signaliserte i møte i juni 2008 at en rullering av tidligere næringsplan burde gjøres regionalt, noe som også rådmannsforum i Trondheimsregionen og Sør-Trøndelag fylkeskommune hadde drøftet og brakte inn til det politiske forumet. I møte i Trondheimsregionen 03.10.2008 ble det fattet vedtak om å starte prosessen. Organisering og finansielle rammer for arbeidet ble utredet nærmere av et arbeidsutvalg nedsatt av rådmannsforumet. Igangsetting av Regional strategisk næringsplan har blitt behandlet politisk i alle de deltakende kommunene. Det ble gitt full tilslutning til både de organisatoriske og finansielle rammene for arbeidet. Det ble besluttet å leie inn en ekstern prosjektleder.

Næringslivet med Næringsforeningen i Trondheim i spissen etablerte samtidig Næringsalliansen for Trondheimsregionen (NAT), en sammenslutning av næringsforeningene rundt Trondheim sammen

med kommunale næringskontor/selskap. Prosjektet ble gjennomført av denne næringsalliansen (NAT).

Planarbeidet har bestått av fem delprosjektet som til sammen utgjør grunnlaget for den endelige næringsplanen. Hvert delprosjekt har bestått av utarbeiding av bakgrunnsdokument, en workshop og et konkluderingsmøte. Dette har vært åpne møter med gjennomsnittlig 50 deltagere, mens på siste konkluderingsmøtet deltok over 100 personer. Både kommuner, næringsliv og offentlig virksomhet har deltatt aktivt. I tillegg har delprosjektene vært behandlet i egne fora i næringslivet, FoU-miljøene og i kommunestyrene. Planarbeidet har vært løpende rapportert til Trondheimsregionen i alle møter etter oppstart.

Kommunene har bidratt med til sammen 500.000 kr inn i arbeidet samt betydelig egeninnsats. STFK har gitt tilskudd på 500.000 kr for 2009. Fylkesmannen har bidratt med 600.000 kr i skjønnsmidler.

Framlagt planmateriale

Samlet plan består av en beskrivelse av fundament for planen, overordnet mål og seks delmål med tilhørende strategier, mm. Det er tatt opp videreføring av planen med ressursbruk, behandling/forankring samt forventninger til samarbeidspartnere. Videre er det vedlagt en mal for kommunenes behandling av planen inkludert konkrete oppfølgingspunkter for kommunene.

Det overordnede målet er å øke regionens andel av brutto nasjonalprodukt (BNP) fra fem til seks prosent, slik at Trondheimsregionens andel tilsvarer andelen av befolkningen, noe som betyr en økning i verdiskapningen i forhold til i dag med 17 mrd kr årlig.

De seks delmålene:

1. Trondheimsregionen skal være best på å utvikle og starte bedrifter basert på forsknings- og utviklingsmiljøene (FoU) og utdanningsinstitusjonene.
2. Trondheimsregionen skal være best på samarbeid mellom næringsliv, FoU/utdanningsmiljø og offentlige myndigheter (Triple Helix) på områder hvor det er betydelige marked.
3. Trondheimsregionen skal ha de mest næringsfremmende politikerne i Norge.
4. Trondheimsregionen skal være området i Norge hvor det er lettest å utvikle og starte en bedrift.
5. Trondheimsregionen skal ha 1-3 nasjonale og 1-3 internasjonale kunnskapsnav.
6. Trondheimsregionen skal være den mest attraktive storbyregionen I Norge.

Hvert delmål har medfølgende strategier. For hver strategi er det angitt aktuelle tiltak med indikatorer, hvem som er ansvarlig, naturlige samarbeidsparter og tidsplan.

I planen er det også gitt tilrådninger om organisatorisk videreføring av samhandling og gjennomføring av planintensjonene, knyttet til delmål 2 om samarbeid mellom næringsliv, FoU og offentlige myndigheter (triple helix).

Vurdering

Planarbeidet/prosess

Kommunene i Trondheimsregionen anser at Næringsalliansen i Trondheimsregionen (NAT) har gjort et forbilledlig arbeid i sitt oppdrag om å utarbeide forslag til strategisk næringsplan, ikke minst gjennom å ha skapt et engasjement og en involvering fra kommunene, næringslivet og FoU-miljøene som er unik. At det gjennom dette prosjektet også er skapt en allianse innenfor næringslivet med samme geografiske omfang som det politiske samarbeidet er i seg selv et stort fortrinn for regionen. Denne alliansen må videreføres, og fortsette å ivareta samhandling i regionen. Trondheimsregionen som eier av planen må nå videreføre dette arbeidet på en måte som opprettholder de allianser og engasjement som er skapt

Hva skal kommunene slutte seg til?

Fundamentet som er inntatt fremst i plandokumentet er en klargjøring av utgangspunktet for planarbeidet og er et bakteppe for prosess og framlagt materiale. For Trondheimsregionen og kommunene vil det være naturlig å framheve spesielt det som er viktige utgangspunkt og sentrale utfordringer for kommunene selv:

- Det som gagnar en kommune gagnar regionen. Vi skal satse på ideen ut fra hvor god den er og ikke ut fra hvor den er geografisk plassert. Det er summen av det vi skaper i fellesskap som er avgjørende.
- Vi skal utnytte det avgjørende næringsmessige fortrinnet med å ha en stor by i regionen.
- Kunnskapsmiljøene er regionens største fortrinn.
- Vi skal satse mest på de områdene hvor vi allerede er gode, og/eller der vi har et potensial for å bli gode.
- All næringsvirksomhet og næringsutvikling skal være basert på et bærekraftig miljø. Dette gir også muligheter for nye produkter og tjenester.

Det er et omfattende planmateriale som er lagt fram, og det vil ikke være hensiktsmessig å ta stilling til detaljer i denne politiske behandlingen av planen i de respektive kommunene. Mål og strategier er utgangspunktet for at vi skal utløse riktig ressursbruk for en god utvikling i regionen. Derfor er det mål og strategier kommunene og Trondheimsregionen nå bør ta stilling til i sin politiske behandling. Mål og strategier avspeiler det brede engasjementet og den omfattende medvirkningen som har vært. De anses å være et godt utgangspunkt for konkretisering. Det er uttrykt fra NAT at delmålene er uprioriterte, men at det første er det viktigste. En slutter seg til dette. Under mål 1, evt. mål 2, bør det i tillegg tas inn en strategi som uttrykker at regionen og de politiske organer også har en viktig rolle i forhold til å påvirke sentrale myndigheter til å styrke rammebetingelser og utviklingsmuligheter for forskning, herunder laboratorier, og utdanning i vår region.

De foreslåtte tiltak med indikatorer er et godt grunnlag for å utvikle ”handlingsdelen” av planen. Forslagene skal videreføres gjennom en fremtidig organisering og må da bli gjenstand for videre bearbeiding samt tilpassing og prioritering i forhold til mulige ressurser og engasjement fra de ulike aktørene. Det anses derfor ikke hensiktsmessig at kommunene og regionen behandler forslag til tiltak etc. nå.

Det tilrås at mål og strategier med de overstående kommentarer legges til grunn for videre konkretisering av handlingsplan/tiltak i regionen. Dette arbeidet vil starte umiddelbart og komme til behandling etter at mål og strategier er vedtatt.

Om organisering av det videre arbeidet

I tilknytning til delmål 2 er det beskrevet en nettverksorganisasjon for det videre arbeidet, med et næringsråd bestående av representanter for Trondheimsregionen (kommunene/STFK), næringslivet (NAT/NHO), FoU/utdanning (HiST/NTNU/Sintef) og virkemiddelapparatet (STFK/Innovasjon Norge). Det er tenkt at rådet skal møtes 3-4 ganger årlig og det skal ansettes en prosjektdriver som koordinerer felles prosjekt i det daglige. Betegnelsene ”prosjektdriver” og ”næringsråd” brukes i planforslaget og dette saksfremlegget, betegnelsene kan drøftes nærmere i konkretiseringen framover.

Vi har stor tro på at dette er en riktig videreføring av prosessen. Prosjektdriveren forutsettes ansatt i Trondheimsregionens organisasjon. Prosjektdriveren blir det kontinuerlige ”navet” i denne videreføringen, og det blir særdeles viktig at vedkommende har god kontakt med alle aktører. Trondheimsregionen vil framheve betydningen av tett kontakt med de kommunale næringsenhetene. Viktige rammebetingelser utvikles i kommunene, og Trondheimsregionen og kommunene skal opprettholde ansvaret som eiere av planprosess og iverksetting. Samtidig må det legges vekt på at det er en avgjørende suksessfaktor at engasjementet og initiativene fra næringslivet videreutvikles, og at dette

ivaretas gjennom næringsrådet og ved at prosjektdriveren holder nær kontakt med næringslivet ved NAT og NHO. Likeledes er det avgjørende at kontakten med FoU/utdanning styrkes, og ikke minst må det sikres en samordning med pågående prosesser for å styrke samhandlingen i Trondheimsregionen og Trøndelag mellom de tre partene FoU, næringsliv og offentlige myndigheter (også kalt "Triple Helix").

Roller og nivå i forhold til sammensetning av næringsrådet bør avklares raskt, likeså tilrettelegging og den praktiske organiseringen av virksomheten som prosjektdriver. At denne stillingen er knyttet til Trondheimsregionen med Trondheim kommune som vertskommunefunksjon er ikke til hinder for også å ha en fleksibel tilstedeværelse hos de ulike samhandlingspartene. Prosjektdriver bør ha ansvar for å utvikle næringsrådet som rådgivende og medvirkende instans for planarbeid og gjennomføring. Det vil i praksis bli igangsatt en rekke prosjekter koordinert av prosjektdriveren, og disse vil ha ulike aktører fra deltakerorganisasjonene i næringsrådet – og andre – som ansvarlige gjennomførere. Dette krever at prosjektdriveren har et godt kontaktnett og flere fysiske tilknytningspunkt.

Evaluering av Trondheim kommunes forrige næringsplan og oppfølgingen av denne viser både styrker og svakheter vedrørende egne selskapsdannelser versus operasjonalisering av næringsarbeidet i kommunens organisasjon. En har lyktes best der det er etablert daglig praktisk samarbeid om ideer, eierskap, finansiering, prosjektledelse og felles lokalisering av prosjektleder og samarbeidende staber. Foreliggende forslag til regional næringsplan legger til grunn at det *ikke* etableres eget næringssselskap. Erfaringene tilsier at dette er et fornuftig valg og at det bør prioriteres å utvikle videreføringen av den regionale næringsplanen innenfor Trondheimsregionens virksomhet, også for at kompetanse og erfaringer bidrar til å utvikle en felles arbeidsform for alle de involverte kommunene.

God kommunikasjon mellom de deltakende partene i prosjekter, og overfor politiske organer, næringslivets organer og FoU-miljøene er en suksessfaktor, likeså kommunikasjon overfor Trondheimsregionens egen befolkning, næringsliv, nasjonale og internasjonale interesser og myndigheter. Trondheimsregionen, med en organisasjonsutvikling som beskrevet overfor, skal på dette grunnlag utvikle et kontaktnett og kommunikasjonsarbeid på fellesskapets vegne, samtidig er det kommunenes felles ansvar å bidra til at kommunikasjonen ivaretas.

Hvordan komme raskt i gang?

Utviklingsplan 2010 for Trondheimsregionen har ambisjoner om en rask oppstart av videreføringen av regional strategisk næringsplan. Dette er forsterket av signalene både i rådmannsforum og i Trondheimsregionen om at næringsplanen og IKAP skal være de primære satsingsområdene dette året. Det foreligger også avklart finansiering for videreføring av næringsarbeid i 2010, ikke minst gjennom tildelt næringsfond på 2,3 mill kr fra STFK. Ut fra dette er det uheldig om alle prosesser avventer inntil endelig politisk behandling i Trondheimsregionen i juni. På bakgrunn av de klare føringene som foreligger, bør Trondheimsregionen gjennom daglig leder og rådmannsforum igangsette deler av videreføring raskt. Gjennom å samhandle med de aktuelle aktørene i et framtidig næringsråd bør det umiddelbart igangsettes prosess for ansettelse av prosjektdriver. Her vil Trondheim kommune med vertskommunefunksjonen bli den sentrale instans.

For en del mål og strategier er det også prosesser som allerede er i gang og som kan videreføres løpende, og det er enkelte tiltak som er beskrevet som er åpenbar for videreføring. Tiltak som kan gi positive resultat skal igangsettes raskt, vi bør ta lavhengende frukt først.

Forventet kommunal forpliktende oppfølging

I planforslagets vedlegg 1 er det tatt opp hvordan hver kommune kan gripe an en videre håndtering av planen. Kommunene oppfordres, ut fra bakgrunnsdokumentene, til å identifisere næringer hvor den enkelte kommune kan bidra eller har fortrinn, og hvordan en kan utvikle løsninger i forhold til definerte hindringer for god næringsutvikling. Dette er utledet til åtte kulepunkter for konkret opp-

følgning i den enkelte kommune, blant annet er det forutsatt at kommunene lager egne næringsplaner.

To kulepunkt omhandler sammenligning av saksbehandlingstid for plan- og byggesaker og spekter av avvik. Det vil være lite rasjonelt at hver kommune utreder dette, det bør heller defineres et snarlig felles prosjekt som utreder hele regionen. Videre er det viktig å presisere at det ikke skal kreves at det legges opp til egne kommunale næringsplaner for hver kommune. Det er denne regionale planen som er felles strategisk næringsplan for kommunene, og kommunene viderefører denne gjennom en felles handlingsdel og sitt konkrete næringsutviklingsarbeid. I dette arbeidet er flere av kulepunktene sentrale, sammen med at ”selvangivelsen” som hver kommune har utarbeidet i planprosessen blir oppdatert hvert år.

Endelig vedtatt strategisk næringsplan

De forliggende dokumentene er et forslag som ligger til grunn for behandling og videreutvikling av planen. Når den politiske behandlingen i kommunene og i Trondheimsregionen er slutført, skal det presenteres en endelig utgave av regional strategisk næringsplan for Trondheimsregionen.

HØRING I KOMMUNENE

INTERKOMMUNAL AREALPLAN FOR TRONDHEIMSREGIONEN (IKAP) – 1.-UTKAST

Forslag til vedtak:

XXX kommune slutter seg til retningslinjene i IKAP 1.-utkast datert XX – kap 2.3.1, 2,5, 2.7 og 3.3 som gjensidig forpliktende for kommunene i regionen i forhold til engasjement og planmessig tilrettelegging for næringsarealer og boligutvikling i Trondheimsregionen.

Bakgrunn

Prosess

Trondheimsregionen igangsatte interkommunal arealplan for Trondheimsregionen gjennom oppstartsvedtak 07.12.2007, og kommunene behandlet deretter oppstart i sine formannskap/kommunestyre. I henhold til ny planlov er Trondheimsregionen styre for IKAP og kan fastsette løpende prosessvedtak.

Planprogram for planarbeidet ble lagt fram i mai 2008 og lå ute til høring høsten 2008. Alle kommunene har sluttet seg til planprogrammet. Trondheimsregionen fastsatte planprogrammet i sitt møte 05.12.2008.

I henhold til planprogrammet ble det utarbeidet *Melding om strategiske valg*, framlagt for Trondheimsregionen i april 2009. Det er lagt stor vekt på en grundig behandling og fundamentering av de strategiske valgene i kommunene, fordi strategiene er utgangspunktet for arealdisponeringen i det endelige forslaget. Meldingen ble presentert og behandlet i kommunestyrene og i nærings- og finanskomiteen og byutviklingskomiteen i Trondheim kommune. På bakgrunn av denne høringen ble konsensusforslag lagt fram i Trondheimsregionens møte i juni 2009. Etter en ny gjennomgang/behandling i kommunene vedtok Trondheimsregionen 18.09.2009 strategiene som utgangspunkt for det videre arbeidet med IKAP. Vedtaket omfatter også generelle tilrådninger fra Trondheimsregionen som styre i det interkommunale planarbeidet.

Planarbeidet er gjennomført med egen prosjektledelse og en administrativ prosjektgruppe med deltakere fra alle kommunene. I tillegg til Trondheimsregionen som styre, har det også vært møter i politisk planutvalg, bestående av alle ordførerne.

Planen omfatter kommunene Stjørdal, Malvik, Trondheim, Klæbu, Melhus, Skaun, Orkdal og Midtre Gauldal. Rissa og Leksvik ble medlemmer i Trondheimsregionen høsten 2009, og har sluttet seg til de vedtatte strategiene. De ønsker å bli mer integrert i planen i fortsettelsen.

Nærmere om 1.-utkast IKAP

IKAPs utgangspunkt er å gjøre regionen attraktiv gjennom å gi konkurransedyktige tilbud i forhold til næringsetableringer og framtidig bosetting, og planen følger opp klare mål i felles fylkesplan om konkurransedyktig bærekraftig utbyggingsmønster.

1.-utkast IKAP ble framlagt i felles orienteringsmøte for formannskapene 5. mars 2010. Situasjonen med *ulik framdrift i KVU-prosjektet for framtidig logistikknutepunkt (godsterminal/havn) i regionen og IKAP* innebærer at 1.-utkast IKAP avventer full avklaring av store næringsarealer. Det avklares nå en andel næringsareal, uavhengig av godsterminalen. Hensikten med dette er å unngå at regionen kommer i mangel på tilbud av areal, og at det er tett sammenheng mellom lokalisering av godsterminal/havn og store næringsareal generelt som kan ivaretas når en vet mer om mulig lokalisering av logistikknutepunkt. Dette er utdypet i planforslaget. For realisering av områdene er det tilrådd å vurdere etablering av utbyggings-selskap for hvert område med offentlig eiermajoritet.

IKAP påpeker at hver enkelt kommune må utvikle sitt næringsliv ut fra de respektive kommunenes for-tinn, og har for å ivareta dette også gjennomgått arealsituasjonen i hver kommune.

Mye av framtidig næringsliv vil være arbeidsplassintensiv og/eller besøksintensiv virksomhet. IKAP peker på at det er et konkurransefortrinn å kunne lokalisere slike virksomheter i de sentrale senterområdene i Trondheim og i region-/kommunesentrene. Sammenheng mellom arbeid og sosialt og kulturelt liv vektlegges, ikke minst i konkurransen om å tiltrekke seg kompetent arbeidskraft. Også her har IKAP foretatt en gjennomgang av arealsituasjonen i de respektive sentra.

IKAP vektlegger at *boligutviklingen* skal fokusere på boliger som tilbyr beboerne korte avstander til service og kollektivtrafikk, slik at fremtidig befolkning blir mindre avhengig av bilbruk og får et best mulig servicetilbud, samtidig som andre bokvaliteter ivaretas. Framtidens innbyggere skal kunne velge mer miljøvennlige levemåter, og det må tilrettelegges aktivt for å oppnå dette. Videre vektlegges at boligtypetilbudet skal bli så variert at det er tilpasset morgendagens boligbehov i forhold til preferanser fra de ulike aldersgruppene, samt at nybyggingen sees i sammenheng med å utnytte eksisterende boligmasse på en god måte.

Med utgangspunkt i de vedtatte strategiene, legger boligprognosene som er utarbeidet til grunn at *befolkningsveksten i kommunene skal fordeles likt* som i siste 10-årsperiode. Valgt vekstalternativ innebærer at årlig befolkningsvekst for hver av kommunene blir noe høyere enn for siste 10-år. Prognosen viser hvor mange boliger kommunene må bygge i henhold til den forventede befolkningsveksten. Samtidig påpeker IKAP at det ikke er direkte sammenheng mellom boligbygging og befolkningsvekst. Eksisterende boligmasse, befolkningens alderssammensetning mm. spiller også inn. Beregningene viser at noen kommuner vil trenge flere boliger enn før for å videreføre veksten fra forrige 10-årsperiode, mens andre vil trenge færre. IKAP har også gjort noen tilpassinger i boligbehovet ut fra forhold som ikke er fanget opp i prognosene.

I tilknytning til IKAP er det utarbeidet omfattende analyser for hvert enkelt boligfelt samlet i en felles boligfeltbase for regionen. Kommuneplanleggere fra alle kommunene har deltatt aktivt i dette arbeidet. Det er gjort nærmere utredninger på følgende tema:

- Vedlegg XX: IKAP-analyse av transportkonsekvenser for boligfelt.
- Vedlegg XX: IKAP-analyse av landbrukskonsekvenser for boligfelt.
- IKAP-analyse om boligtypefordeling – kap 3.4.5 i rapporten.
- Utarbeidet grunnlag for IKAP-analyse av skolekapasitet. Metodikk er klar, og beregning er utført i forhold til foreløpig prognose. Denne skal oppdateres når kommunen har prioritert boligfeltenes utbyggingsrekkefølge.

IKAP legger opp til at dette er et kunnskapsgrunnlag for kommunene til selv å prioritere rekkefølge på framtidige boligfelt. Da er utgangspunktet at de områdene som ivaretar strategiene best bygges ut først. Det overlates også til kommunene selv å bruke hensiktsmessige juridiske virkemidler for å ivareta en slik porsjonering i et 12-årsperspektiv, med det beregnede boligbehovet som utgangspunkt. Fordi det er konstatert at boligfeltbasen for de fleste kommunene har et stort overskudd av boligareal i forhold til behovet, vil en prioritering av de gunstigste boligfeltene gi en langsiktig positiv virkning i forhold til miljøhensyn og økonomiske konsekvenser for kommunene.

Det er understreket at IKAPs hensikt ikke er å ”strupe” boligbyggingen i hver kommune gjennom denne porsjoneringen. Når det dimensjoneres i et 12-årsperspektiv, vil kommunen hele tiden kunne tilpasse sin tilrettelegging av boligområder i forhold til den faktiske utviklingen. Hensikten er å etablere en metodikk som ivaretar at de riktige områdene i forhold til strategiene tas først, og at kommunene ikke sprer sine infrastrukturinvesteringer unødige. Foruten hensynet til miljø, transport og landbruk er det også klare indikatorer som viser at kommunene har mye å vinne både i forhold til reduserte investeringskostnader og ikke minst framtidige driftskostnader.

Vurdering

Det er en milepæl for regionen at 1.-utkast IKAP nå foreligger. Samtidig er det en stor utfordring for alle kommunene at IKAP berører kommunene direkte. At dette ville bli situasjonen har en vært klar over, det er presisert helt fra oppstarten av planen at vilje til å håndtere en slik situasjon har vært en viktig premiss

for å igangsette arbeidet. For å berede grunnen for dette, har de vedtatte strategiene vært et avgjørende fundament. Når en er enig i premissene, bør det være et godt grunnlag for å forstå og ha eierskap til konklusjonene.

Generelt

Det er presisert i IKAP-arbeidet at samfunnet nå opplever raske endringer som alle kommuner må forholde seg til: Økt fokus på miljø- og klimautfordringene, forsterket jordvern og finanskrise/kommuneøkonomi gir grunn til nytenking. IKAP-prosessen har lagt dagsorden for en nødvendig gjennomgang av arealbruken i regionen ut fra dette, en gjennomgang som alle kommunene måtte tatt uansett dersom en tar disse utfordringene på alvor. Spesielt klimautfordringene gjør at vi må ta nye grep nå for å skape endring. Det dreier seg i første rekke om å tilrettelegge utbygging som skaper korte reiseavstander og som samtidig kobler seg til og bygger opp om sterke kollektivtrafikkakser. Arealbruk er det mest treffsikre og langsiktige virkemidlet til å redusere reiser og tilhørende klimautslipp – og reiser i byområder utgjør en stor andel av de totale utslippene. En slik reduksjon kan ikke skje på noen annen måte enn at det må tas ansvar i hver enkelt kommune for å handle lokalt.

I samsvar med planprogrammet legger nå IKAP fram forpliktende retningslinjer som skal være retningsgivende for kommunenes egen planlegging. Disse retningslinjene er styrende, men samtidig formulert slik at det i hovedsak er kommunene selv som får ansvaret for å gjøre sine prioriteringer, spesielt gjelder dette boligdelen. Dette ivaretar de kommunale variasjonene og lokaldemokratiet, samtidig som det gir et forpliktende ansvar for hver kommune å ta de hensyn som de vedtatte strategiene legger til grunn.

Retningslinjene skal vedtas av Trondheimsregionen – noen kommentarer/vurderinger:

I denne høringen er det primært retningslinjene som skal drøftes. De er samlet i rapporten i kap 2.3.1, 2.5, 2.7 og 3.3. Det foreslås at disse retningslinjene skal vedtas som konsensusvedtak i Trondheimsregionen. Under er det gjort noen nærmere kommentarer/vurderinger, for øvrig vises det til planrapporten.

IKAPs hovedhensikt er å avklare *store regionale næringsareal* for arealkrevende virksomhet. Ut fra de strategiske valg som er vedtatt, som legger stor vekt på jordvern samt klima- og miljømål, anses det fornuftig å igangsette mer detaljert mulighetsstudie for Nye Sveberg. Også at det pekes på Tulluan og Stormyra som klargjorte områder sammen med Løvås. Det er positivt at retningslinjene legger opp til å kunne realisere disse største områdene primært uten å omdisponere dyrka jord. Unntaket er Grønøra vest, som er mindre, men samtidig god dyrkamark lokalisert i et avgrenset område. En kan vanskelig se andre løsninger for å videreføre den regionale havna og Orkanger som industrityngdepunkt. Det er vesentlig å følge opp rekkefølgekravene og tiltak i forhold til fortetting vedrørende Grønøra vest.

At det foreslås å vurdere etablering av utbyggingsselskap for hvert område, og spesielt der det er nødvendig for gjennomføringskraft, innebærer at det i denne omgang ikke tas endelig stilling til et regionalt tomteselskap. Den offentlige styringen av områdene bør være viktig i forhold til å ivareta de regionale hensynene.

Retningslinjene for besøks- og arbeidsplassintensiv virksomhet har stor betydning for regionens utvikling, også fordi dette er viktige næringer som er framhevet også i strategisk næringsplan. En spredning av slike virksomheter vil være dårlig lokaliseringvalg for virksomhetene og ikke gi positive ringvirkninger og redusert transport som vi får gjennom samlokalisering og fortetting. Forrige kjøpesenterstopp var med på å danne gode rammer for handel for regionens innbyggere, og det er liten grunn til å mene noe annet nå.

IKAP anbefaler at innsigelsene i forhold til jordvern for områdene Torgård II i Trondheim og Kleiva i Skaun vurderes på nytt. For Trondheims del er det en reell situasjon at Løvås nå undersøkes nærmere i forhold til grunnforhold, og at det ser ut til at dette er en kritisk faktor. Kleiva i Skaun ligger utenfor Børsa sentrumsområde og må forbeholdes arealkrevende virksomhet som enten flyttes fra eller ikke bør komme i sentrum. Behovet er der fordi Høgsetåsen ikke er prioritert og at konsentrert senterutvikling i Børsa med service og boliger bør ha betydning for å redusere den høye bilbruken i kommunen.

IKAP har beregnet boligbehovet for hver kommune under forutsetning av en økt gjennomsnittlig netto tilvekst på 3.500 innbygger per år. Dette er en prognose som må anses som ambisiøs, men samtidig ikke uopnåelig. Når det har vært bred enighet om at det skal utvikles en felles boligpolitikk for regionen så forplikter det. Det foreligger ingen særlig gode grunner for at enkeltkommuner skal legge opp til en vesentlig høyere vekst enn andre.

Selv om rammer for utbygging klarlegges, kan ikke IKAP og politiske beslutninger alene styre boligbyggingen, realisering av utbyggingsprosjekter skjer i stor grad gjennom markedet. Da synes det å være en god metodikk for alle kommuner å porsjonere boligtilretteleggingen i et 12-årsperspektiv som foreslått, og gjennom dette lede boligbyggingen til de arealene og boligtypene som gir best effekt i forhold til miljøvalg, preferanser og sosial og teknisk infrastruktur. IKAPs bidrar med økt kunnskap om potensialet i eksisterende boligmasse som vil være en viktig for kommunene i sine prioriteringer.

Trondheimsregionen har gjennom IKAP fått etablert en felles boligfeltbase som kan anses som ganske unik. Her er det registrert en boligarealreserve for regionen på over 40.000 boliger, og i tillegg kommer ambisjoner om en betydelig andel fortetting innenfor eksisterende tettbebyggelse. Dette er et fantastisk godt utgangspunkt for regionen, og det er denne situasjonen som ligger til grunn for at det vektlegges at kommunene prioriterer de beste områdene ut fra strategiene.

VEDLEGG – ULIKE FINANSIERINGSMODELLER FOR KOMMUNENE

Utgangspunkt:

Avklart for 8 kommuner - ikke tatt stilling til fordeling etter at Rissa og Leksvik ble medlemmer				
	Folketall	Flatt	50% etter folketall	SUM
Trondheim	168 257			2 000 000
Stjørdal	20 960	142 857	271 316	414 173
Malvik	12 457	142 857	161 249	304 107
Klæbu	5 634	142 857	72 929	215 786
Malhus	14 655	142 857	189 701	332 559
Skaun	6 437	142 857	83 324	226 181
Orkdal	11 160	142 857	144 460	287 318
Midtre Gauldal	5 950	142 857	77 020	219 877
Rissa	6 389			-
Leksvik	3 517			-
SUM Nabokommuner	77 253	1 000 000	1 000 000	2 000 000
SUM KOMMUNER				4 000 000
STFK - utviklingsplan				1 000 000
STFK - næringsfond				2 300 000
Fylkesmannen				300 000
SUM				7 600 000

Modell A:

10 kommuner - 2.000.000 FORDELT PÅ 9 NABOKOMMUNER				
	Folketall	Flatt	50% etter folketall	SUM
Trondheim	168 257			2 000 000
Stjørdal	20 960	111 111	240 480	351 591
Malvik	12 457	111 111	142 923	254 034
Klæbu	5 634	111 111	64 640	175 752
Malhus	14 655	111 111	168 141	279 252
Skaun	6 437	111 111	73 854	184 965
Orkdal	11 160	111 111	128 042	239 153
Midtre Gauldal	5 950	111 111	68 266	179 377
Rissa	6 389	111 111	73 303	184 414
Leksvik	3 517	111 111	40 352	151 463
SUM Nabokommuner	87 159	1 000 000	1 000 000	2 000 000
SUM KOMMUNER				4 000 000
STFK - utviklingsplan				1 000 000
STFK - næringsfond				2 300 000
Fylkesmannen				300 000
SUM				7 600 000

Modell B:

10 kommuner, Rissa og Leksvik kommer i tillegg til tidligere fastsatte andeler				
	Folketall	Flatt	50% etter folketall	SUM
Trondheim	168 257			2 000 000
Stjørdal	20 960	142 857	271 316	414 173
Malvik	12 457	142 857	161 249	304 107
Klæbu	5 634	142 857	72 929	215 786
Malhus	14 655	142 857	189 701	332 559
Skaun	6 437	142 857	83 324	226 181
Orkdal	11 160	142 857	144 460	287 318
Midtre Gauldal	5 950	142 857	77 020	219 877
Rissa	6 389	142 857	82 702	225 559
Leksvik	3 517	142 857	45 526	188 383
SUM Nabokommuner	77 253	1 285 714	1 000 000	2 413 942
SUM KOMMUNER				4 000 000
STFK - utviklingsplan				1 000 000
STFK - næringsfond				2 300 000
Fylkesmannen				300 000
SUM				8 013 942

Modell C:

10 kommuner, Rissa og Leksvik kommer i tillegg og 50/50 fordeling Trondheim/øvrigt opprettholdes				
	Folketall	Flatt	50% etter folketall	SUM
Trondheim	168 257			2 413 942
Stjørdal	20 960	142 857	271 316	414 173
Malvik	12 457	142 857	161 249	304 107
Klæbu	5 634	142 857	72 929	215 786
Malhus	14 655	142 857	189 701	332 559
Skaun	6 437	142 857	83 324	226 181
Orkdal	11 160	142 857	144 460	287 318
Midtre Gauldal	5 950	142 857	77 020	219 877
Rissa	6 389	142 857	82 702	225 559
Leksvik	3 517	142 857	45 526	188 383
SUM Nabokommuner	77 253	1 285 714	1 000 000	2 413 942
SUM KOMMUNER				4 000 000
STFK - utviklingsplan				1 000 000
STFK - næringsfond				2 300 000
Fylkesmannen				300 000
SUM				8 427 884

NB - INTERNT DOKUMENT - DENNE SKISSEN ER FORELØPIG 12.03.2010 jh**INNETEKTER:**

	Kommunene	Fylkeskommunen	Fylkesmannen	SUM
Tildelt	4 000 000	3 300 000	300 000	7 600 000
Mulig tillegg			700 000	700 000
SUM INNETEKTER	4 000 000	3 300 000	1 000 000	8 300 000

UTGIFTER

Daglig leder/sekretariat ++	1 100 000		400 000	1 500 000
Kommunikasjon	300 000			300 000
RSNP - prosjektdriver		1 000 000		1 000 000
RSND - Tiltak/prosjekter	1 500 000	1 500 000		3 000 000
IKAP - prosjektleder	500 000			500 000
IKAP Tiltak/prosjekt		300 000		300 000
Tjenestesamarbeid			300 000	
SUM UTGIFTER	3 400 000	2 800 000	700 000	6 900 000
Ikke disponert	600 000	500 000	300 000	1 400 000